

BRONNEN IN DE KLAS

Kick-off 1 oktober 2024

Locatie Nationaal Archief,
Prins Willem-Alexanderhof 20, 2595BE Den Haag
(naast Den Haag CS). Wij raden je aan met het ov te komen.

[Kavelkaart Purmer](#), Waterlands Archief, WAT001019979

Programma

- 10.00 Inloop met koffie en thee
- 10.30 Welkom - Koos Sikkema, projectleider
- 10.35 Meer over 'Bronnen in de klas' – Laurin Thole en Ellen Loozen
- 10.45 **Keynote** *De relevantie van geschiedenis voor klimaatbewustzijn: Een analyse van mens-natuur relaties in het verleden*
[Marit Boekema](#), Beleidsmedewerker onderwijsvernieuwing bij de Universiteit Utrecht, historicus en geschiedenisdocent
- 11.45 **Workshops, ronde 1**
1. Meer digitale bronnen in de klas [GeschiedenisLokaal](#) en [Bronnenbox](#)
  2. Depotrondleiding Slavernij, macht en verzet
  3. Onderwijstentoonstelling [Wie ben ik, wie was jij?](#)
  4. Werkvormen uit het [Het grote geschiedeniswerkvormenboek](#)
  5. Kennismaken met [Beeld en Geluid](#)
- 12.30 **Lunch**
- 13.30 **Workshops, ronde 2**
1. Meer digitale bronnen in de klas, [GeschiedenisLokaal](#) en [Bronnenbox](#)
  2. Depotrondleiding Slavernij, macht en verzet
  3. Onderwijstentoonstelling [Wie ben ik, wie was jij?](#)
  4. Werkvormen uit het [Het grote geschiedeniswerkvormenboek](#)
  5. Kennismaken met [Beeld en Geluid](#)
- 14.15 **Coalities onderwijs en erfgoed**
Samen lessen maken met bronnen van archieven en musea
- 15.00 **Pauze**
- 15.15 **Coalities onderwijs en erfgoed**
Verder met lessen maken met bronnen van archieven en musea
- 16.00 **Ervaringen uitwisselen**
- 16.15 **Borrel**

Aanmelden

Vanaf 1 september

Deelname € 60

Vol = vol

Meer informatie over de keynote

De relevantie van geschiedenis voor klimaatbewustzijn: Een analyse van mens-natuur relaties in het verleden

Geschiedenis is relevant om de hedendaagse wereld te begrijpen, maar de huidige maatschappij verandert in rap tempo. Het klimaatvraagstuk en de afname van biodiversiteit dagen ons uit om nieuwe verbanden te leggen met het verleden. Hoe is bijvoorbeeld de klimaatcrisis ontstaan? En op welke wijze kunnen historici, docenten, archief- en museummedewerkers bijdragen aan een duurzame transitie en bewustwording in de maatschappij door middel van hun vakgebied? Er wordt hierbij gekeken naar de (historische) relatie tussen mens en natuur. Het verleden geeft inzichten op welke manier mensen en samenlevingen altijd afhankelijk zijn geweest van de natuur.

Deze lezing wil professionals in het onderwijs en erfgoedsector inspireren en voorzien van praktische handvatten om historische inzichten te gebruiken voor het bevorderen van klimaatbewustzijn. Door de link tussen verleden en heden te versterken, kunnen we gezamenlijk werken aan een duurzamere toekomst.

Meer informatie over de workshops

1. Meer digitale bronnen in de klas

Maak kennis met andere bronnendatabases voor het onderwijs [GeschiedenisLokaal.nl](https://www.geschiedenislokaal.nl) waarin je lokale bronnen vindt van een aantal erfgoedinstellingen, of de [Bronnenbox | Nationaal Archief](#). Welke mogelijkheden bieden ze en hoe kun je ze inzetten?

[Noodbericht uit het rampgebied](#)
tijdens de Watersnoodramp 1953,
Zeeuws Archief,
toegang 5489, inv.nr. 398

2. Depotrondleiding Slavernij, macht en verzet

Tijdens deze rondleiding in een depot verkennen we, met originele archiefstukken en kaarten, welke vormen van verzet er plaatsvonden tegen de slavernij. De archieven tonen vooral het perspectief van de koloniale machthebber, en laten zien hoe slavernij in stand gehouden werd. Op zeldzame momenten zien we in deze bronnen het perspectief van slaafgemaakte mensen terug.

3. Bezoek aan de onderwijstentoonstelling *Wie ben ik, Wie was jij?*

In deze [actieve tentoonstelling](#) ontdek je hoe tijd, plaats en de omstandigheden waarin je geboren wordt invloed hebben op de mogelijkheden en keuzes die je (niet) hebt. Aan de hand van een historisch persoon ontdek je dat gelijke behandeling en gelijke rechten niet vanzelfsprekend zijn. De docent kiest voor een van de vier thema's.

4. Werkvormen uit *Het grote geschiedenis-werkvormenboek*

In deze workshop van [Yolande Potjer](#) maak je kennis met verschillende onderzoekende werkvormen waarin primaire bronnen centraal staan. Ook pas je met lokale bronnen een format-werkvorm aan aan je eigen lokale geschiedenis.

5. Leren met media? Beeld & Geluid helpt jou en je leerlingen aan audio & video!

Hoe laat je leerlingen zich bewust worden van de, soms best complexe, relatie die wij hebben met de natuur? Audio en video in de vorm van mediafragmenten helpen jou om je lesmateriaal te verrijken en je leerlingen 'aan' te zetten over dit onderwerp. In deze presentatie geeft [Saskia de Vries](#) je handige tips over hoe je jouw doelen op een inspirerende manier kunt koppelen aan je materiaal en opdrachten.

